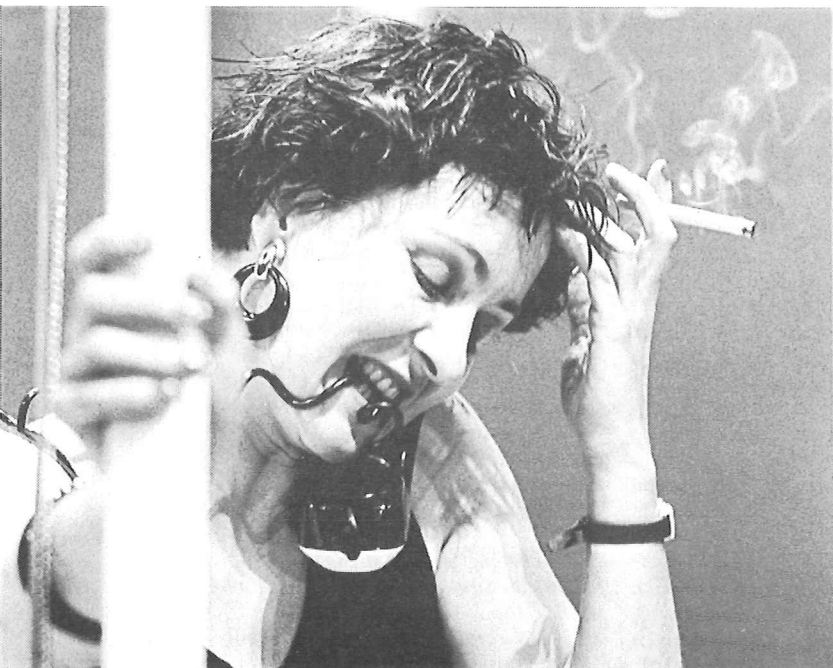

drinken. Dan worden duizend vragen gesteld. Eerst rond het concrete object. Hoe zwaar is het; waar zit mijn wijsvinger; wat is de warmtegraad; wat ruik ik; wat voel ik als ik het kopje onder mijn kin houd, enz. De zintuiglijke ervaring staat centraal. Die probeer je later te reconstrueren zonder het object.

Boven en onder:
De reïsgids

Via materialen en scherpe smaken, enzovoort, gaat het parcours naar

overall-sensations: koude, koorts, wind, douche, alles was je met je hele lichaam ervaart. Later werk je met personal objects, dingen die voor jou privé een emotionele waarde hebben, wat dan weer uitgebreid wordt naar *private moments*. Het is een heel gamma van oefeningen.

Het is de bedoeling om heel specifiek, concreet, precies te zijn, de zintuigen aan te scherpen. Want via de zintuigen wordt de herinnering opgevoerd, zoals in Prousts *A la recherche du temps perdu*, dat eigenlijk één grote *sense-memory* is.

Wat is het einddoel?

Misschien is het wel: via deze verschillende oefeningen, via zintuiglijke herinnering, je eigen emoties proberen te bereiken om ze te gebruiken in functie van.

Eerlijk emoties gebruiken, niet faken. Niet verkopen wat je niet in huis hebt. Wat niet wil zeggen: vandaag voel ik het en morgen voel ik het niet.

Het gaat erom een manier te zoeken om iedere keer tot dezelfde frisheid, eerlijkheid te komen. Dat is precies het probleem van acteren. Wat Stanislavski en Strasberg je aanreiken, is geen prefab-techniek. Het leert je alleen een weg te zoeken waarlangs je de emotie iedere keer kan later herontstaan.

Zonder te imiteren, of proberen te herhalen wat je ooit eens schitterend op een repetitie gedaan hebt. *Sensory-memory* oefeningen kunnen je helpen, zijn een middel, geen doel, geen eindpunt. Dat heeft niks te maken met exhibitionisme.

De dosering is belangrijk. Die gevoelens op een juiste manier kanaliseren, doseren, economiseren. Ik zie graag een acteur die over een bepaalde grens gaat, maar ik wil altijd het plafond blijven zien, de controle blijven voelen.

Het is allemaal erg moeilijk om het hele werk in een gemakkelijk hanteerbare definitie te gieten.

Heb je in New York ook in de Actor's Studio gewerkt?

Er bestaat bij veel mensen verwarring rond de Actor's Studio. Het is geen school. De school die Strasberg opgericht heeft, is het Lee Strasberg Theatre Institute. Daar worden studenten opgeleid. De Actor's is een atelier voor professionelen, waarvan je via introductie of auditie lid kan worden.

Ik heb een aantal werksessies mee-gemaakt en ben teruggekomen met een enorme bewondering voor die mensen. Twee keer per week komen ze samen in hun kapel in Manhattan. Elke dinsdag en vrijdagochtend brengen aantal auteurs scènes. Scènes uit producties waar ze aan werken of uit films of gewoon een scène waarin ze voor zichzelf onontgonnen gebied vinden. Die spelen ze voor de groep. Iedereen mag zijn commentaar geven met de bedoeling dat de auteur in kwestie daar zijn voordeel kan mee doen. *Il faut le faire*. Acteurs tegenover andere acteurs. Zich kwetsbaar openstellen voor collega's met de bedoeling te leren. Ik vraag mij af of zo'n forum voor acteurs of theatermakers tout court in Vlaanderen mogelijk zou zijn. Jonge theatermensen gunnen elkaar soms het licht in de ogen niet. Het zou toch jammer zijn als iedereen op dezelfde manier theater zou maken. Een beetje verdraagzaamheid kan toch geen kwaad?

NTG-ensemble

In hoeverre heb je, wat je geleerd hebt op de seminars, kunnen gebruiken binnen je werk in NTG?

Ik probeer dat voortdurend in de praktijk binnen te halen. Maar als je te doen hebt met regisseurs die vanuit een heel andere optiek werken, sta je soms heel erg alleen. Bovendien stoot je dikwijls op het ongeduld van een regisseur om een acteur te laten zoeken, fouten te laten maken.

Ik heb graag met Jean-Pierre De Decker gewerkt, ondanks het feit dat we vaak uiteenlopende meningen hadden over de interpretatie van vrouwelijke personages, met Jos Verbiest in *Station Service*, Herman Gilis in *Bouwmeester Solness*, en, voor een aantal producties, met Walter Moeremans en Hugo Van den Berghe.

Heel goede herinneringen heb ik aan het werk met Jan De Vos, die twee jaar in New York gestudeerd heeft aan het Lee Strasberg Theatre Institute. Ik heb jammer genoeg maar twee keer met hem gewerkt. In *'t Keuntje* door het Tijdelijk Collectief In Liefde bloeiend, grotendeels bevolkt met RITCS'ers, en *Escuriaal*, dat hij voor het NTG geregisseerd heeft, met Magda Cnudde, Eddy Spruit, Rudy Van den Daele en mij. Die voorstelling was tien jaar op haar tijd vooruit. Ik vind het jammer dat hij geen regies meer doet.

Tien jaar NTG, dat is een hele tijd? Waarom ben je zolang gebleven?

Om te beginnen geloof ik in ensem-